

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1970-1971.

8 JUNI 1971.

Voorstel van wet tot oprichting van een Nationale Dienst voor het vernietigen van het huisvuil.

TOELICHTING

Het ophalen en het behandelen van het huisvuil stelt aan de gemeentelijke administraties steeds meer ingewikkelde problemen.

Het huisvuil behoort, samen met de water-, luchtverontreiniging en het lawaai, tot de klassieke verontreinigingsvormen van ons leefmilieu. Teneinde deze vorm van degradatie van ons leefmilieu te bestrijden bestaat er maar één mogelijkheid : het huisvuil ophalen en daarna behandelen.

Indien wij betreffende de bestrijding van de verontreiniging van water en lucht over een wetgeving beschikken (onvolledig voor deze laatste), dan is zulks niet het geval voor de bestrijding van het lawaai en het huisvuil.

Dit voorstel van wet wil het ontbreken van een wetgeving op de huisvuilbestrijding verhelpen.

Het ophalen.

Wat het ophalen betreft, bestaat een koninklijk besluit dd. 31 december 1960 (*Belgische Staatsblad* van 2-3 januari 1961) : « Het ophalen... moet verzekerd worden... welke ook de omstandigheden mogen zijn;... de prestaties van elke persoon die nodig is... mogen opgeëist worden... ». Dit was een tekst die betrekking had op de staking van de ophaaldiensten. Bovendien, ingevolge de decreten van 14 december 1789 en van 16-24 augustus 1790, hebben de gemeentebesturen de verplichting de openbare gezondheid te verzekeren.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1970-1971.

8 JUIN 1971.

Proposition de loi portant création d'un Office national de destruction des immondices.

DEVELOPPEMENTS

L'enlèvement et le traitement des immondices posent aux administrations communales des problèmes de plus en plus complexes.

Les immondices constituent, avec la pollution de l'eau, la pollution atmosphérique et le bruit, une des formes classiques de pollution de notre environnement. Pour combattre cette forme de dégradation de l'environnement, il n'existe qu'un seul moyen : enlever les immondices, puis les soumettre à un certain traitement.

S'il existe une législation relative à la lutte contre la pollution de l'eau et la pollution atmosphérique (législation incomplète pour cette dernière), il n'en est pas de même pour la lutte contre le bruit et en ce qui concerne les immondices.

La présente proposition de loi tend à remédier à l'absence de législation sur les immondices.

L'enlèvement.

En ce qui concerne l'enlèvement des immondices, il existe un arrêté royal du 31 décembre 1960 (*Moniteur belge* des 2 et 3 janvier 1961), où il est dit : « L'enlèvement... doit être assuré... quelles que soient les circonstances. Les prestations de toute personne nécessaire... peuvent être requis(es)... ». Il s'agit d'un texte élaboré à l'occasion d'une grève des services d'enlèvement des immondices. Par ailleurs, en vertu des décrets du 14 décembre 1789 et des 16 - 24 août 1790, les autorités communales ont l'obligation d'assurer la salubrité publique.

Het huisvuil omvat, wat de grootte betreft, twee types : klein huishoudelijk afval die in speciale emmers kan verzameld worden en waarvoor de reinigingsdiensten uitgerust zijn om dit vuil op te halen; daarnaast bestaat ook huisvuil van een zekere omvang, waarvoor de reinigingsdiensten niet uitgerust zijn om het op te halen. Dit heeft tot gevolg dat de eigenaars van zulk groot huisvuil tot sluikstorten overgaan. Zij vervoeren inderdaad dit huisvuil naar verboden stortplaatsen of storten dit langs verlaten plaatsen.

Hieruit kan men reeds een eerste besluit trekken : er moeten twee soorten ophaaldiensten georganiseerd worden, één voor klein huishoudelijke afval en één voor groot huisvuil.

Het behandelen.

Wat de storten van het huisvuil aangaat, beschikken wij over een reglement dat betrekking heeft op de exploitatievoorwaarden van storten en o.a. bepaalt dat elk stort moet bedekt worden met een laag zand of gelijkaardig materiaal.

Iedereen weet echter dat deze beschikking op flagrante wijze met de voeten getreden wordt.

Het klein huishoudelijk afval ondergaat een aantal wijzigingen in gewicht, volume en samenstelling.

Het neemt in gewicht toe ingevolge de vooruitgang van het comfort.

Het neemt in volume toe door een wijziging in de samenstelling van het huisvuil.

Het verandert van samenstelling, b.v. meer leeggoed in plastic.

Ziehier enkele cijfers van de gewichtstoename :

— Hoeveelheid in kg/inwoner/dag in België

1960	250 g
1970	1 kg
1980 (volgens prognose)	2 kg

— Hoeveelheid in kg/inwoner/dag in de U.S.A.

1920	1,25 kg
1969	2,4 kg
1980 (volgens prognose)	3 kg

Wat het volume betreft, indien men aanneemt dat dit vandaag de index 100 bereikt heeft, heeft zich de volgende evolutie voorgedaan :

1960	20
1970	100
1980 (prognose)	200

Dit betekent dat voor een periode van 20 jaar (1960-1980), het volume met 1.000 pct. gestegen zal zijn.

Les immondices se classent en deux catégories quantitatives : d'une part, les petits déchets ménagers, qui peuvent être rassemblés dans des poubelles et pour l'enlèvement desquels les services de nettoyage sont équipés; d'autre part, les ordures ménagères d'un certain volume, pour l'enlèvement desquelles les services de nettoyage ne sont pas équipés. Ce qui a pour conséquence que les possesseurs d'ordures importantes vont les déverser clandestinement. Ils les transportent en des endroits où il est interdit de déverser des immondices, ou les abandonnent dans des lieux écartés.

On peut déjà en tirer une première conclusion : il y a lieu d'organiser deux sortes de services d'enlèvement, les uns pour les petits déchets ménagers et les autres pour les ordures ménagères importantes.

Le traitement.

Le déversement des immondices est soumis à un règlement, qui porte sur les conditions d'exploitation des décharges publiques et dispose notamment que toute décharge doit être recouverte d'une couche de sable ou d'un matériau similaire.

Nul n'ignore cependant que cette disposition est enfreinte de manière flagrante.

Les petits déchets ménagers subissent un certain nombre de transformations quant à leur poids, leur volume et leur composition.

Ils augmentent de poids, par suite de l'amélioration du confort.

Ils augmentent aussi de volume, en raison du changement de leur composition.

Leur composition se modifie : par exemple, on y trouve plus d'emballages en plastique.

Voici quelques chiffres concernant l'augmentation du poids :

— Quantité en kg/habitant/jour en Belgique :

1960	250 g
1970	1 kg
1980 (prévisions)	2 kg

— Quantité en kg/habitant/jour aux Etats-Unis :

1920	1,25 kg
1969	2,4 kg
1980 (prévisions)	3 kg

Quant au volume, si l'on prend pour ce moment l'indice 100, son évolution est la suivante :

1960	20
1970	100
1980 (prévisions)	200

Cela signifie qu'en 20 ans (1960-1980), le volume des ordures ménagères sera passé à 1.000 p.c.

Het huisvuil wordt dus lichter, minder compact, met een soortelijk gewicht dat b.v. de laatste jaren 5 maal kleiner geworden is.

Wat de samenstelling betreft, wordt de plastieke verpakking meer en meer gebezigd. Dit is een verpakking die in de natuur niet afgebroken wordt, zodat het stort voor deze verpakking moet uitgeschakeld worden.

Verskillende technieken worden aangewend om het huisvuil te behandelen. Bekend zijn o.a. :

- het storten;
- het verkleinen;
- het composten;
- het verbranden.

Intussen worden nieuwe technieken op punt gesteld.

Zo heeft men nieuwe soorten bacteriën gekweekt die niet pathogeen zijn en die bepaalde produkten kunnen afbreken, kunnen vernietigen, die tot nog toe stabiel waren.

Dit is o.a. het geval voor cellulose, detergents, mazout, petroleum, cellofaan, papier, enz.

Het is onze bedoeling niet een keuze op te leggen bij het aanwenden van een techniek tot het behandelen van het huisvuil, maar men moet er echter toe komen, binnen afzienbare tijd, het gebruik van storten uit te schakelen.

Het verkleinen is een hulpmiddel, geen methode op zichzelf. Het verkleinen laat toe een aantal bezwaren van het stort te ondervangen, laat een compostering of een verbranding efficiënter verlopen.

In de toekomst moet men dus evolueren naar compostering of verbranding, al of niet voorafgegaan door bepaalde voorbehandelingsmethoden, zoals de verkleining.

Een studie van het huisvuil zal moeten uitmaken of het huisvuil al of niet geschikt is voor compostering, of er afzetmogelijkheden voor de compost zijn, of het huisvuil moet verbrand worden en of de as kan gebruikt worden, zoals b.v. in Japan gedaan wordt, waar de as samengeperst wordt tot een materiaal dat in de bouwnijverheid kan gebruikt worden.

Het aantal gemeenten van ons land die het huisvuil niet ophalen is niet gekend.

Het aantal storten op 1 januari 1971 in gebruik, bedraagt 1.316, het aantal composteringsbedrijven 2, het aantal verbrandingsinstallaties 3.

Slechts 34 gemeenten passen de verkleiningsmethode toe alvorens het huisvuil op een stort te verzamelen.

10 gemeenten verwerken het huisvuil in een composteringsbedrijf;

36 gemeenten verwerken het huisvuil in een verbrandingsinstallatie.

Les ordures ménagères deviennent donc plus légères, moins compactes : ainsi, au cours des dernières années, leur poids spécifique est devenu cinq fois moindre.

En ce qui concerne la composition, l'usage d'emballages en plastique se répand de plus en plus. Or, ce genre d'emballage ne se dissout pas dans la nature, de sorte qu'il faut renoncer à le déverser.

Plusieurs techniques de traitement des immondices sont utilisées. On connaît notamment :

- les décharges publiques;
- la réduction;
- le compostage;
- l'incinération.

Entre-temps, de nouvelles techniques sont mises au point.

Ainsi, on a cultivé de nouvelles espèces de bactéries non pathogènes, qui peuvent dégrader et détruire certains produits restés stables jusqu'à présent.

Tel est le cas notamment de la cellulose, des détergents, du mazout, du pétrole, de la cellophane, du papier, etc.

Nous n'avons pas l'intention d'imposer un choix quant à la technique de traitement à utiliser, mais il est nécessaire de parvenir, dans un délai raisonnable, à supprimer les décharges publiques.

La réduction est un moyen auxiliaire et non une méthode proprement dite. Elle permet de remédier à un certain nombre d'inconvénients du déversement et augmente l'efficacité du compostage ou de l'incinération.

A l'avenir, il faudra donc orienter l'évolution vers le compostage ou l'incinération, précédés ou non de l'application de certaines méthodes de pré-traitement, comme par exemple la réduction.

Une étude des immondices devra permettre de savoir si celles-ci se prêtent ou non au compostage, s'il existe des débouchés pour le compost, s'il y a lieu de procéder à l'incinération et si les cendres peuvent être utilisées, comme cela se fait au Japon par exemple, où les cendres sont comprimées en un matériau qui s'utilise dans l'industrie de la construction.

Le nombre de communes de notre pays qui n'enlèvent pas les immondices n'est pas connu.

Au 1er janvier 1971, il existait 1.316 décharges publiques, 2 entreprises de compostage, 3 installations d'incinération.

34 communes seulement appliquent la méthode de réduction avant de rassembler les immondices dans une décharge publique.

10 communes traitent les immondices dans une entreprise de compostage et

36 dans une installation d'incinération.

Van de meer dan 2.000 gemeenten in ons land zijn er dus slechts 46 die het huisvuil niet naar een stort vervoeren en het op een efficiënte wijze vernietigen.

Waarom is zulks toe te schrijven ?

Het Ministerie van Volksgezondheid subsidieert de bouw van de installaties voor het vernietigen van het huisvuil, vroeger voor 30 pct., nu voor 60 pct.

Er bestaat echter geen enkele verplichting om tot deze bouw over te gaan. De gemeenten zijn volkomen vrij.

Deze toestand is verantwoordelijk voor het huidige gebrek aan vernietigingsinstallaties voor huisvuil.

Men kan deze toestand vergelijken met wat zich voorgedaan heeft bij de bouw van zuiveringsstations voor gemeentelijke afvalwaters, dit volgens de wet van 11 maart 1950.

Ook hier gold geen enkele verplichting. De gemeenten waren vrij deze stations al of niet te bouwen. Het Ministerie van Volksgezondheid subsidieert voor 80 pct. de investeringskosten, de provincie voor 5 à 10 pct.

Niettemin deze vrij hoge subsidies werden in ons land op 20 jaar, 60 stations gebouwd, daar waar er meer dan 1.000 nodig zijn.

Voor de bouw van vernietigingsinstallaties voor huisvuil is de subsidie slechts 60 pct.

Dit heeft tot gevolg dat de gemeenten de gemakkelijkste weg kiezen en ook de goedkoopste: het huisvuil gaan storten op het grondgebied van een andere gemeente !

Dit kan verholpen worden door aan de gemeenten een subsidie toe te staan van 100 pct. voor de bouw van de zuiveringsstations, d.w.z. het Rijk financiert voor de gemeenten.

Maar zelfs in deze voorwaarde vrezen wij dat niet alle gemeenten gebruik zullen maken van deze subsidies, omdat de exploitatiekosten ten laste van de gemeenten vallen.

Sommige gemeenten zullen het stort blijven kiezen omdat de exploitatiekosten hiervoor gering zijn.

De gemeenten moeten ook verplicht worden over te gaan tot de bouw van een installatie voor het behandelen van het huisvuil.

Daartoe moet een parastatale instelling opgericht worden. Deze heeft de volgende doeleinden :

— Het opmaken van een 10-jarenplan. Na deze periode zouden al de gemeenten moeten aangesloten zijn bij een intercommunale die de exploitatie van een installatie tot het vernietigen van het huisvuil tot doel heeft. Meer en meer gemeenten vragen, los van mekaar, niet in intercommunaal verband, de toelating een vernietigingsinstallatie te bouwen. Dit wijst er op dat een rationeel plan noodzakelijk wordt.

Sur plus de 2.000 communes que compte notre pays, il n'y en a donc que 46 qui ne déversent pas leurs immondices dans une décharge publique, mais les détruisent d'une manière efficace.

A quoi cette situation est-elle due ?

Le Ministère de la Santé publique subventionne la création d'installations de destruction des immondices; la subvention, qui était de 30 p.c. auparavant, est actuellement de 60 p.c.

Toutefois, il n'existe aucune obligation de créer de telles installations. Les communes restent entièrement libres de le faire ou non.

C'est à cette situation qu'il faut imputer la pénurie actuelle d'installations de destruction des immondices.

On peut la comparer à ce qui s'est passé pour la construction de stations d'épuration des eaux usées communales, prévue par la loi du 11 mars 1950.

En l'occurrence, il n'y avait aucune obligation non plus. Les communes étaient libres de construire ces stations ou non. Les frais d'investissement étaient cependant subventionnés à 80 p.c. par le Ministère de la Santé publique et pour 5 à 10 p.c. par les provinces.

Malgré le taux fort élevé de ces subventions, 60 stations à peine ont été construites en 20 ans dans notre pays, alors qu'il en faudrait plus de 1.000.

Pour la création d'installations de destruction des immondices, la subvention n'est que de 60 p.c.

Il s'ensuit que certaines communes adoptent la solution la plus facile, et aussi la moins coûteuse: déverser leurs immondices sur le territoire d'une autre commune !

Il est possible d'y remédier en octroyant aux communes une subvention de 100 p.c. pour la construction des stations d'épuration; en d'autres termes, l'Etat en assurerait le financement en lieu et place des communes.

Mais même dans ces conditions, nous craignons de ne pas voir toutes les communes recourir à ces subventions, parce qu'elles devront supporter elles-mêmes les frais d'exploitation.

Certaines communes continueront à préférer la décharge publique, dont le coût d'exploitation est minime.

Il faut également obliger les communes à construire une installation de traitement des immondices.

A cette fin, il y a lieu de créer un organisme parastatal chargé des missions suivantes :

— L'élaboration d'un plan décennal. A l'issue de cette période, toutes les communes devraient être affiliées à une intercommunale d'exploitation d'une installation de destruction des immondices. De plus en plus nombreuses sont les communes qui sollicitent, en ordre dispersé et non dans un cadre intercommunal, l'autorisation de créer une installation de destruction. Ce fait prouve bien la nécessité d'un plan rationnel.

— Het bestuderen van de meest geschikte installatie, rekening houdende met de aard van de gemeenten (landelijke of industriële, kleine of grote), dit op verzoek van gemeenten die tot de exploitatie van een installatie tot het vernietigen van het huisvuil willen overgaan.

Alzo zouden, na verloop van 10 jaar, al de gemeenten aangesloten zijn bij een intercommunale voor het vernietigen van het huisvuil.

De bouwkosten van deze installaties zouden door de gemeenschap d.i. het Rijk betaald worden.

De plannen der bouwwerken en de controle zouden uitgeoefend worden door een parastatale, de exploitatie zou geschieden op kosten van de leden-gemeenten der intercommunale.

Hoeveel zal dit aan de Staat kosten ?

Het is vrijwel onmogelijk hierop een juist antwoord te geven omdat :

1. de prijs verschilt in functie van de grootte der installatie;

2. de prijs verschilt in functie van de aard der installatie;

3. de waarde van het geld in een periode van 10 jaar een niet te berekenen devaluatie zal ondergaan.

Hierover zal slechts bij benadering door de parastatale instelling zelf een antwoord kunnen gegeven worden.

Op deze wijze wordt het probleem van het ophalen en behandelen van het huisvuil rationeel opgelost en losgemaakt uit zijn huidig immobilisme.

K. POMA.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1.

Binnen twaalf jaar na de bekendmaking van deze wet moet elke gemeente beschikken over een installatie voor de behandeling of de vernietiging van huisvuil of aangesloten zijn bij een intercommunale maatschappij die zulk een installatie gebruikt.

Na deze periode kan de Koning de in gebreke gebleven gemeenten van ambtswege inlijven bij een bepaalde intercommunale maatschappij.

ART. 2.

Bij het Ministerie van Volksgezondheid wordt, voor een tijdperk van twaalf jaar, een openbare instelling opgericht, onder de benaming « Nationale Dienst voor het vernietigen van het huisvuil ».

— A la demande des communes désireuses d'exploiter une installation de destruction des immondices, l'étude de l'installation la plus adéquate, compte tenu de la nature de la commune (rurale ou industrielle, petite ou importante).

De cette manière, toutes les communes pourraient, après 10 ans, être affiliées à une intercommunale de destruction des immondices.

Les frais de construction de ces installations seraient supportés par la communauté, c'est-à-dire par l'Etat.

Les plans seraient établis et le contrôle des travaux serait exercé par un organisme parastatal, tandis que l'exploitation se ferait aux frais des communes membres de l'intercommunale.

Quel en sera le coût pour l'Etat ?

Il est presque impossible de donner une réponse exacte à cette question, car :

1. les prix varient en fonction des dimensions de l'installation;

2. les prix varient en fonction de la nature de l'installation;

3. la valeur de la monnaie subira, en 10 ans, une dépréciation qu'il n'est pas possible de chiffrer.

Seul l'organisme parastatal lui-même pourra répondre approximativement à la question.

Ainsi donc, le problème de l'enlèvement et du traitement des immondices trouvera une solution rationnelle et échappera aux effets de l'immobilisme actuel.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er.

Dans les douze ans de la publication de la présente loi, toute commune devra disposer d'une installation de traitement ou de destruction des immondices, ou être affiliée à une société intercommunale utilisant une telle installation.

Après cette période, le Roi pourra incorporer d'office à une société intercommunale déterminée les communes qui n'auront pas appliqué la disposition du premier alinéa de la présente loi.

ART. 2.

Il est institué auprès du Ministère de la Santé publique, pour un terme de douze ans, un organisme public dénommé « Office national de destruction des immondices ».

Deze instelling geniet rechtspersoonlijkheid, haar maatschappelijke zetel is in de Brusselse agglomeratie gevestigd en zij kan — naargelang van de noodwendigheden — provinciale en regionale gedecentraliseerde diensten oprichten.

ART. 3.

Deze instelling heeft als opdracht :

— het opmaken van een 10-jarenplan om de behandeling en de vernietiging van huisvuil van al de gemeenten te verzekeren;

— het bestuderen van de meest geschikte installatie, rekening houdende met de aard van de gemeente, dit op verzoek van gemeenten die tot de exploitatie van een installatie tot de behandeling of de vernietiging van huisvuil willen overgaan.

ART. 4.

Jaarlijks wordt op de gewone begroting van het Ministerie van Volksgezondheid een krediet uitgetrokken als toelage aan deze Dienst.

ART. 5.

Op voordracht van de Nationale Dienst subsidieert het Ministerie van Volksgezondheid de installaties voor behandeling van huisvuil voor 100 pct.

ART. 6.

De raad van beheer van de Dienst is samengesteld uit vijf leden, benoemd door de Koning op gezamenlijke voordracht van de Ministers van Volksgezondheid en van Binnenlandse Zaken.

De raad van beheer kiest uit zijn midden een voorzitter en ondervoorzitter en een secretaris.

Het mandaat van de leden duurt zes jaar en is hiernieuwbaar.

ART. 7.

Het reglement van de Dienst wordt vastgesteld door de Koning op gezamenlijke voordracht van de Ministers van Volksgezondheid en van Binnenlandse Zaken, na advies van de raad van beheer van de Dienst.

ART. 8.

De leden van het personeel van de Dienst worden door de Koning benoemd op gezamenlijke voordracht van de minister van Volksgezondheid en van de raad van beheer.

De raad van beheer bepaalt hun wedde en regelt hun bevoegdheden.

ART. 9.

Een verslag over de werking van de Dienst wordt jaarlijks vóór 1 maart, door de Minister van Volksgezondheid aan de Senaat en aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers overgezonden.

K. POMA.

Cet organisme jouit de la personnalité civile, son siège social est établi dans l'agglomération bruxelloise et il peut, selon les nécessités, créer des services décentralisés, provinciaux et régionaux.

ART. 3.

Cet organisme a pour mission :

— d'établir un plan décennal en vue d'assurer le traitement et la destruction des immondices de toutes les communes;

— d'étudier, à la demande des communes désireuses d'exploiter une installation de traitement ou de destruction des immondices, l'installation la plus adéquate, compte tenu de la nature de la commune.

ART. 4.

Chaque année, un crédit destiné à subventionner cet Office est inscrit au budget ordinaire du Ministère de la Santé publique.

ART. 5.

Sur la proposition de l'Office national, le Ministère de la Santé publique subventionne à 100 p.c. les installations de traitement des immondices.

ART. 6.

Le conseil d'administration de l'Office est composé de cinq membres, nommés par le Roi sur la proposition conjointe des Ministres de la Santé publique et de l'Intérieur.

Le conseil d'administration élit en son sein un président, un vice-président et un secrétaire.

Le mandat des membres est de six ans; il est renouvelable.

ART. 7.

Le règlement de l'Office est arrêté par le Roi sur la proposition des Ministres de la Santé publique et de l'Intérieur, après avis du conseil d'administration de l'Office.

ART. 8.

Les membres du personnel de l'Office sont nommés par le Roi sur la proposition conjointe du Ministre de la Santé publique et du conseil d'administration.

Le conseil d'administration fixe leur traitement et règle leurs attributions.

ART. 9.

Un rapport sur le fonctionnement de l'Office est transmis chaque année, avant le 1er mars, par le Ministre de la Santé publique au Sénat et à la Chambre des Représentants.